

Sandbäcksskolan, Sjöbo Väster
Familjeförvaltningen
275 80 SJÖBO

2010-05-03

Dnr 43-2009:4035

Skolbeslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Sandbäcksskolan
i Sjöbo kommun

Rektor Lars Falk
Sandbäcksskolan, Sjöbo Väster
Familjeförvaltningen
275 80 SJÖBO

Sjöbo kommun
275 80 SJÖBO

Tillsyn i Sandbäcksskolan

Förskoleklass och grundskola årskurs 1–9

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Sandbäcksskolan och Sjöbo kommun skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Nationell statistik visar att andelen elever i årskurs 9 i Sandbäcksskolan som nått målen i alla ämnen stigit sedan 2005 med undantag för en tydlig nedgång 2008. År 2009 var andelen som nått målen i alla ämnen 65,4 procent, andelen behöriga till gymnasieskolan 88,5 procent och det genomsnittliga meritvärdet 220,8. Resultaten från Sandbäcksskolan under åren 2005-2009 visar, trots denna ökning, konstant på en relativt sett låg andel elever med fullständiga betyg. Detta i kombination med ett genomsnittligt relativt högt meritvärde indikerar att skolans arbete inte anpassats tillräckligt till de elever som har svårigheter i skolarbetet. Resultaten på nationella prov i årskurs 5 har också varierat stort under de senaste fem åren och 2008 var även här ett år med låga resultat. 2009 hade resultaten förbättrats märkbart.

Tillsyn i Sandbäcksskolan

2010-05-03

2 (4)

Dnr 43-2009:4035

Tillsynen 2010 har funnit några områden som behöver förbättras, där rektorn som pedagogisk ledare har en viktig funktion för att inrikta verksamheten mot de nationella målen. Brister finns bl.a. inom områdena måluppfyllelse, betygssättning, utvärdering av kunskapsutvecklingen, elevinflytande och skolans lärandemiljö, vilket i kombination med skolans påbörjade analys av lärmiljön, undervisningsformer och stödinsatser bör ligga till grund för framtida skolutveckling. Kraftfulla åtgärder behöver vidtas för att alla elever på skolan ska ges förutsättningar att nå målen i alla ämnen.

Skolinspektionen har i kvalitetsgranskningsprojektet *Uppföljning och utvärdering av elevers kunskapsutveckling* besökt Sandbäcksskolan under hösten 2009. Tillsynen av Sandbäcksskolan under våren 2010 ser att det skett en utveckling sedan kvalitetsgranskningen kring skolans arbete med skriftliga omdömen, och att skolans arbete kring utvärdering av elevernas kunskapsresultat kvarstår som ett område att arbeta vidare med.

Rektor ser en hög måluppfyllelse som skolans huvuduppdrag och driver ett utvecklingsarbete bl.a. genom att försöka identifiera orsakerna till de senaste årens skiftande resultat och genom att försöka hitta framgångsrika former för en god lärmiljö. Inom ramen för Sjöbo kommuns satsning på kompetensutveckling inom bedömning och betygssättning har ett omfattande arbete lagts ned på att utarbeta en ny modell för IUP och skriftliga omdömen.

Vid Skolverkets tillsyn i Sjöbo kommun 2003 framkom att Sandbäcksskolan uppvisade brister bl.a. inom områdena pedagogiskt utvecklingsarbete, måluppfyllelse, kvalitetsarbete, elevinflytande, modersmålsundervisning och studiehandleddning på modersmålet. Skolverket har haft uppföljning med Sjöbo kommun för att säkerställa att bristerna åtgärdats. Skolinspektionen, som tagit över tillsynen efter Skolverket, ser vid tillsynen 2010 att en positiv utveckling skett inom de flesta bristområden sedan 2004, men att Sandbäcksskolan behöver sätta in åtgärder inom flera områden.

Skolinspektionen har i tillsynen av Sandbäcksskolan identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Åtgärder behövs så att alla elever ges förutsättningar att nå lägst målen för utbildningen. (Lpo 94 2.2 Kunskaper, Kursplanerna)
- Skolan saknar lärare med utbildning för undervisning i hem- och konsumentkunskap. (2 kap. 3 § skollagen)

Tillsyn i Sandbäcksskolan

2010-05-03

3 (4)

Dnr 43-2009:4035

- Skolans betygssättning uppvisar anmärkningsvärt stora variationer mellan olika ämnen. (2 kap. 6 § grundskoleförordningen, 7 kap. 8 § första stycket grundskoleförordningen, Lpo 94 2.7 Bedömning och betyg, Kursplanerna)
- Rektorn tar inte ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet i alla ämnen i de tidigare årskurserna. (2 kap. 6 § grundskoleförordningen, Lpo 94 2.8 Rektors ansvar)
- Skolan arbetar inte tillräckligt aktivt för att öka elevernas möjlighet till inflytande över utbildningens utformning. (4 kap. 2 § skollagen, Lpo 94 2 Elevernas ansvar och inflytande, Lpo 94 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, riktlinjer)
- Ordningsregler är inte förankrade, efterlevs och anpassas inte efter skolans förhållanden och alla lärare tar inte ansvar för att de regler som är fastställda för skolan följs. (6 kap. 8 b § grundskoleförordningen, Lpo 94 2.1 Normer och värden, Riktlinjer)
- Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte författningarnas krav. (14 a kap. 8 § skollagen, 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling)
- Skolan erbjuder inte studiehandledning på modersmålet till de elever som är i behov av det. (5 kap. 2 § grundskoleförordningen)
- Utbildningen är inte avgiftsfri för alla elever. (4 kap. 4 § skollagen)

Bedömningarna redovisas i bilagorna 1–2.

Rektor och Sjöbo kommun har ansvar för att åtgärder vidtas. Skolinspektionen kommer att följa upp detta beslut. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen tre månader från den dag Skolinspektionens beslut avseende Sjöbo kommun meddelas.

Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Sjöbo kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna. Skolinspektionen kan komma att tidigare än angivet datum begära att få ta del av arbetet med att åtgärda bristerna.

Tillsyn i Sandbäcksskolan

2010-05-03

4 (4)

Dnr 43-2009:4035

I ärendets slutliga handläggning har utredarna Dan Collberg och Annika Mullaart Ed samt undervisningsrådet Cecilia Hanö deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Viveca Serder

Enhetschef

Cecilia Wallén

Utredare/föredragande

Bilagor:**Bilaga 1** Allmänt om tillsynen och beskrivning av skolan**Bilaga 2** Tillsynsprotokoll och bedömningar för Sandbäcksskolan

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Sjöbo kommun under våren 2010. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Sandbäcksskolan den 9 februari och den 4–5 mars 2010.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen i ett beslut (slutligt beslut). Skolbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister senast tre månader efter att kommunbeslutet meddelades.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Sandbäcksskolan, dels den information som samlats in under besöket. I Sandbäcksskolan intervjuades rektorn, lärare, elevhälsoteam och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Tabell 1.: Antal elever på Sandbäcksskolan

Skolan	Antal elever
Förskoleklass	49
Grundskola	382
Särskoleelever	1

Källa: Rektors verksamhetsredogörelse

Sandbäcksskolan som ligger i Sjöbo kommun tillhör tillsammans med förskolan Lillgården Sjöbo Västers verksamhetsområde och har totalt ca 580 barn och elever. Uppagningsområdet omfattar de västra delarna av Sjöbo tätort och närliggande landsbygd. Området som leds av en rektor, arbetslagsledare, intendent och elevhälsosamordnare är organiserat i sex arbetslag. Varje arbetslag leds av en arbetslagsledare som ingår i rektors ledningsgrupp. Rektorn, som ensam har arbetsgivaransvar för ca 110 medarbetare, har arbetat på skolan i fem år men har också lång erfarenhet som rektor i andra skolor och kommuner.

Tillsynsprotokoll för Sandbäcksskolan

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning (och betyg)

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bristområde: Kunskaper

Bedömning:

Åtgärder behövs så att alla elever ges förutsättningar att nå lägst målen för utbildningen.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.2 Kunskaper

Kursplanerna

Motivering:

I Lpo 94 anges att det är skolans och huvudmannens ansvar att eleverna ges möjlighet att uppnå de mål som anges för utbildningen. Nationell statistik visar att år 2009 var andelen elever som nått målen i alla ämnen i Sandbäcksskolan 65,4 procent, andelen behöriga till gymnasieskolan 88,5 procent och det genomsnittliga meritvärdet i årskurs 9 220,8. Meritvärdet har ökat varje år sedan 2005 med undantag för en tydlig nedgång 2008. Andelen elever i årskurs 9 som nått målen i alla ämnen visar inte på samma tendens utan varierar under åren 2005–2009, men ligger alla år på en låg nivå. År 2009 nådde endast 58 procent av pojkarna målen i alla ämnen. Detta i kombination med ett genomsnittligt relativt högt meritvärde indikerar att skolans arbete inte anpassats till de elever som har svårigheter i skolarbetet utan i första hand inriktats mot elever med högre betyg. Skolans rektor bekräftar denna syn: "Detta är en bra skola för duktiga elever." Rektor menar samtidigt att skolan satt in stödåtgärder för elever som riskerar att inte nå målen, och att skolan regelbundet analyserar hur specialpedagogteamet bäst arbetar med stöd till elever och handledning till personal.

Resultaten på nationella prov i årskurs 5 har varierat stort under de senaste fem åren och 2008 var även här ett år med låga resultat. 2009 hade resultaten förbättrats märkbart, då andelen elever som nått målen i engelska, svenska och matematik låg mellan 77 och 90 procent.

För att öka måluppfyllelsen har skolan påbörjat ett utvecklingsarbete i ett F-9-perspektiv kallat "Den goda lärmiljön" där man reflekterat, analyserat och satt in åtgärder. Den låga andelen elever som når målen i alla ämnen i Sandbäcksskolan är dock en tydlig indikation på att ytterligare åtgärder behövs så att alla elever ges förutsättningar för att nå lägst målen för utbildningen.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan**Bristområde: Fokus på skolans uppdrag****Bedömning:**

Skolan saknar lärare med utbildning för undervisning i hem- och konsumentkunskap.

Författningsstöd:

2 kap. 3 § skollagen

Motivering:

Sandbäcksskolans undervisning i hem- och konsumentkunskap bedrivs tematiskt, av flera olika lärare och integrerat i olika ämnen, såväl i årskurs 1–5 som i årskurs 6–9. Ingen av dessa lärare har dock utbildning för undervisning i ämnet. Den påtalade bedömningen i nästa avsnitt av betygssättningen i hem- och konsumentkunskap bör ses i samband med denna brist på utbildad lärare i ämnet. Sandbäcksskolan behöver vidta åtgärder så att undervisningen i hem- och konsumentkunskap bedrivs med tillgång till lärare med utbildning för undervisning i ämnet.

Bristområde: Lärarnas bedömning och utvärdering**Bedömning:**

Skolans betygssättning uppvisar anmärkningsvärt stora variationer mellan olika ämnen.

Författningsstöd:

2 kap. 6 § grundskoleförordningen

7 kap. 8 § första stycket grundskoleförordningen

Lpo 94, 2.7 Bedömning och betyg

Kursplanerna (betygskriterier)

Motivering:

Variationerna i måluppfyllelse och betygsresultat är stora mellan olika år, men än större mellan olika ämnen. Skolan har enligt rektor och statistik låga resultat i matematik och situationen är liknande i moderna språk. Skolan har arbetat med att hitta förklaringar.

Måluppfyllelsen i de praktisk/estetiska ämnena är väsentligt mycket högre än i alla andra ämnen. 2009 var det 65,4 procent av eleverna som nådde målen i alla ämnen samtidigt som måluppfyllelsen i hem- och konsumentkunskap, slöjd, musik och även teknik var 100 procent. En hög andel av eleverna har samtidigt MVG i flertalet av dessa ämnen. Någon analys av detta har inte gjorts på skolan och Skolinspektionen får inte tillfredställande förklaringar vid besöket. För att säkerställa att betygen verkligen avspeglar faktiska kunskaper behöver Sandbäcksskolan se över hur man tolkar mål och betygskriterier och bedömer elevers kunskaper. Avsaknaden av lärare utbildad för undervisning i hem- och konsumentkunskap borde här också tas in i analysen.

Bristområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Rektorn tar inte ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet i alla ämnen i de tidigare årskurserna.

Författningsstöd:

2 kap. 6 § grundskoleförordningen

Lpo 94 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

Skolan har ingen skolövergripande sammanställning och utvärdering av resultaten i alla ämnen i de lägre årskurserna. I intervjuer framkommer att fokus legat på att dokumentera kärnämnen. Sjöbo kommuns kompetensutveckling i bedömning och betygssättning har gjort att arbetet med kunskapsutvärderingar förbättrats, och en ny digital modell för IUP med skriftliga omdömen håller på att tas fram. Trots detta behöver skolan se till att utvärdering och analys av kunskapsresultat i de tidigare årskurserna blir mer systematisk. Skolan saknar även en dokumentation av det analysarbete som redan görs.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bristområde: Fokus på lärande

Bedömning:

Skolan arbetar inte tillräckligt aktivt för att öka elevernas möjlighet till inflytande över utbildningens utformning.

Författningsstöd:

4 kap. 2 § skollagen

Lpo 94, 2 Elevernas ansvar och inflytande

Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, riktlinjer

Motivering:

Rektor uppger i intervjun att han anser att elevinflytandet är för litet på Sandbäcksskolan och att det finns stora skillnader i hur lärarna arbetar med elevinflytande. Eleverna bekräftar denna skillnad. Skolans utvärderingar visar att elevinflytande är ett område där skolan är i behov av utveckling. Inflytande och delaktighet är därför ett av de prioriterade utvecklingsområdena i skolans lokala arbetsplan 2009. Trots rektors intentioner att på olika vis öka elevinflytandet kan Skolinspektionen konstatera att eleverna på Sandbäcksskolan inte ges tillräckliga möjligheter till inflytande.

Bristområde: Trygghet och studiero**Bedömning:**

Ordningsregler är inte förankrade, efterlevs och anpassas inte efter skolans förhållanden och alla lärare tar inte ansvar för att de regler som är fastställda för skolan följs.

Författningsstöd:

6 kap. 8 b § grundskoleförordningen

Lpo 94 2.1 Normer och värden, Riktlinjer

Motivering:

Ordningsreglerna på Sandbäcksskolan är framtagna av personalen för flera år sedan, och elevrådet fick då ge synpunkter. Reglerna har sedan dess delvis reviderats av lärarna inför varje nytt läsår. Elever upplever inte att de varit delaktiga i utarbetandet och uppföljningen och tycker inte heller att alla lärare följer skolans ordningsregler. Varje klass har utarbetat sina egna trivselregler, där eleverna är delaktiga. Rektor uttrycker att skolans ordningsregler "är tama och blev en jättekompromiss" när de togs fram. I elevintervjun framkommer att eleverna blandar ihop skolans ordningsregler med KRAFT-programmets regler mot mobbning.

Bristområde: Trygghet och studiero**Bedömning:**

Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte författningarnas krav.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § skollagen

2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling

Motivering:

Sandbäcksskolan har en likabehandlingsplan som även omfattar kränkande behandling. Lärarna känner sig inte fullt delaktiga i framtagandet av planen, som har tagits fram av rektor och elevhälsosamordnare. Eleverna har inte heller varit delaktiga i arbetet med planen mot kränkande behandling. Planen saknar en beskrivning av vilka insatser som skolan avser att påbörja och genomföra under det kommande året utifrån en aktuell kartläggning.

Huvudområde: Enskild elevs rätt**Bristområde: Särskilt stöd****Bedömning:**

Skolan erbjuder inte studiehhandledning på modersmålet till de elever som är i behov av det.

Författningsstöd:

5 kap. 2 § grundskoleförordningen

Motivering:

Elever som behöver studiehhandledning på modersmålet erbjuds inte detta på Sandbäcksskolan. Enligt rektor beror detta på svårigheter att få tag i personal. Sandbäcksskolan behöver erbjuda dessa elever det studiestöd på modersmålet de har rätt till enligt förordningen, vilken för övrigt inte uttrycker något särskilt krav på utbildning för den som ger sådant stöd.

Bristområde: Avgifter**Bedömning:**

Utbildningen är inte avgiftsfri för alla elever.

Författningsstöd:

4 kap. 4 § skollagen

Motivering:

Utbildningen i en kommunal grundskola ska i princip vara avgiftsfri. Det får dock förekomma enstaka inslag som kan föranleda en obetydlig kostnad för eleverna. Skolinspektionen har uppmärksammat att elever i årskurs 9 på Sandbäcksskolan delvis får betala för en skivinspelning som anordnas på vårterminen i årskurs 9 för de elever som har elevens val musik. En föräldraförening har arrangerat aktiviteter för att samla in pengar, men föräldrarna har stått för en eventuell mellanskillnad mellan insamlade pengar och den faktiska kostnaden för skivinspelningen. Enligt Skolinspektionens bedömning kan denna avgift inte bedömas som en sådan obetydlig kostnad som är förenlig med skollagen.